

Het werk moet nog beginnen

Limburg wil een Provinciaal Bouwmeester aanstellen. Veel hangt af van de keuze van de juiste persoon. De Provinciaal Bouwmeester moet een *professional* zijn, die op onafhankelijke wijze adviseert over de architecturale en ruimtelijke kwaliteit van de Limburgse leefomgeving.

OPINIE

Gideon Boie BAVO onderzoeksbureau – Sint-Lucas Architectuur

Het op de eerste Staten-Generaal van de Limburgse architectuur (21 november 2012, C-Mine Genk) besproken voorstel van Architectuurwijzer vzw om een Provinciaal Bouwmeester aan te stellen wordt door de Limburgse provinciegouverneur Herman Reynders omarmd. De gouverneur bevestigt hiermee dat de kwaliteit van de leefomgeving belangrijk is voor het creëren van een sterk merk. Eindelijk worden de handvatten van het provinciaal bestuursniveau benut voor ontwerpoverleg, ruimtere-gie en ontwerpend onderzoek.

Het is een logische keuze om een Provinciaal Bouwmeester Limburg op te brengen in het kabinet van de provinciegouverneur. De zorg voor de kwaliteit van de leefomgeving vereist de in-

tegratie van verschillende beleidsgebieden zoals ruimtelijke ordening, milieu, wonen, economie, toerisme en cultuur. Binnen het kader van de algemene bevoegdheid van de provinciegouverneur kan de Provinciaal Bouwmeester, geval per geval, als verbin-

‘De functie mag vooral niet verambtelijken’

dingsofficier optreden. Die positie dwingt tegelijk tot waakzaamheid, en wel om twee redenen. De Provinciaal Bouwmeester Limburg mag zich noch tot het provinciaal bestuursniveau noch tot Limburg beperken.

Een eerste uitdaging voor de Provinciaal Bouwmeester Limburg wordt het opkrikken van het ambitieniveau van de 44 Limburgse steden en gemeenten met het oog op het tot stand brengen van een sterke leefomgeving. Bob Van Reeth sprak ooit de gevleugelde woorden ‘de Bouwmeester bouwt niet’. Maar de Bouwmeester mag ook niets opdringen. De competentie van een lokale overheid wordt niet verhoogd door bevoogding en prestigedrang, maar door op geduldige wijze belangstelling te wekken voor wat Willem-Jan Neutelings ooit ‘de bulk en de fond’ noemde.

Tijdens de Staten-Generaal van Limburgse architectuur benadrukte Jo Coenen, voormalig Rijksbouwmeester van Nederland, dat het succes van een bouwmeester afhankelijk is van de configuratie die hij/zij uitzet. De Provinciaal Bouwmeester Limburg kan hierbij rekenen op natuurlijke partners, zoals Architectuurwijzer (een vzw ter promotie van hedendaagse architectuur in Limburg) en de Provinciale Hogeschool Limburg. Maar hij zal ook extra steunpun-

Wilfried Vandeghinste (tweede van links), projectleider van WinVorm bij Leiedal, adviseerde de Staten-Generaal van Limburg om de ontwikkeling van een sterk merk niet door bestuurlijke grenzen te laten afremmen. Belangrijke ontwerpogaven stoppen immers niet aan de provinciegrens. [FOTO: STEVE MASSART]

ten moeten zoeken in het lokale professionele en maatschappelijke veld. Een sterke leefomgeving in Limburg is immers ondenkbaar zonder steun van de basis.

UNIEK INSTRUMENT

De tweede uitdaging voor de Provinciaal Bouwmeester Limburg bestaat in het aanscherpen van de ruimtelijke ambitie van Limburg in een regionale en/of euregionale context. Wilfried Vandeghinste (projectleider van WinVorm bij Leiedal) adviseerde de Staten-Generaal van Limburg om de ontwikkeling van een sterk merk niet door bestuurlijke grenzen te laten afremmen. Belangrijke ontwerpogaven stoppen immers niet aan de provinciegrens. Grensoverschrijdende samenwerking is voor de Provinciaal Bouwmeester een must.

Bovendien kan de kwaliteit van de Limburgse leefomgeving niet los worden gezien van het Vlaams beleid inzake onder meer wonen, steden, ruimtelijke ordening en leefmilieu. Maar de relatie is wederkerig. Een visionair kader voor de Limburgse leefomgeving is nodig voor het onderbouwen van nieuw Vlaams beleid. Het zal ook dienen als toetssteen voor de taken die de gouverneur uitoefent als turbomanager voor verguningsprocedures van Vlaamse investeringsprojecten.

Kortom: de Provinciaal Bouwmeester Limburg is het aan zichzelf verplicht om te zorgen voor continue onderlinge afstemming met Vlaanderen en de Euregio Maas-

Rijn. Het takenpakket van de Provinciaal Bouwmeester moet daarom ook zo worden opgevat dat het complementair is aan het optreden van de Vlaams Bouwmeester – waarop de openbare besturen in Limburg overigens nog te weinig een beroep doen. Samenwerkingsverbanden met vergelijkbare instanties in de Euregio Maas-Rijn,

‘Een visionair kader voor de Limburgse leefomgeving is nodig’

zoals de Rijksbouwmeester in Nederland en de Cel Architectuur in Wallonië, moeten onderzocht worden.

Met de aanstelling van de Provinciaal Bouwmeester Limburg is het werk niet af. Architectuurwijzer zal erop moeten toezien dat het unieke instrument dat het initieerde niet ten prooi valt aan politieke manipulatie, bestuurlijke verdeeldheid en/of administratieve rompslomp. De functie van Bouwmeester is weliswaar bedoeld om de ontwerpcultuur te depolitiseren, maar dreigt vaak nog het slachtoffer te worden van de

[FOTO: STEVE MASSART]

interne politiek. Het formuleren van ruimtelijke ambities is geen neutrale activiteit en dient permanent geconfronteerd te worden met de basis.

BUITENSTAANDER

Veel hangt natuurlijk af van de keuze van de juiste persoon. De functie van Provinciaal Bouwmeester Limburg mag vooral niet verambtelijken. Het is daarom verstandig om een vacature uit te schrijven voor een beperkte en niet-verlengbare termijn – naar het model van de Vlaams Bouwmeester. De aanstelling van personen met telkens een ander profiel en een andere achtergrond (achtereenvolgens Bob Van Reeth, Marcel Smets en Peter Swinnen) zorgde daar binnen dezelfde functieomschrijving voor nieuwe aandachtspunten en de noodzakelijke discontinuïteit.

De Provinciaal Bouwmeester Limburg moet een *professional* zijn, die de gouverneur op onafhankelijke wijze adviseert over de architecturale en ruimtelijke kwaliteit van de Limburgse leefomgeving. Hij hoeft niet noodzakelijk uit Limburg afkomstig te zijn of in Limburg zijn domicilie te hebben. De aanstelling van niet-Antwerpenaren als Antwerps stadsbouwmeester (achtereenvolgens René Daniels en Kristiaan Borret) is nooit een nadeel gebleken. De objectieve blik van een geëngageerd buitenstaander kan zelfs een pluspunt zijn. Maar het allerbelangrijkste is dat de Provinciaal Bouwmeester een ruimtelijke dynamiek op gang brengt die recht doet aan de ambitie van Limburg.

